

РЕЦЕНЗИЯ

на трудовете на главен асистент Диана Милчева Игнатова, доктор по логопедия, подадени за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Логопедия), обявен в ДВ, бр. 74 от 21.08.2020 г.

Рецензент:

Енчо Недялков Герганов,

професор по професионално направление 3.2. Психология (Обща психология),
доктор по психология (психолингвистика)

Почетен професор на Нов български университет,

Департамент по когнитивна наука и психология

София, ноември, 2020

1. Кратки биографични данни, характеристика на научните интереси и на педагогическата дейност на кандидата

Гл.ас. Диана Игнатова, доктор по логопедия, е единствен кандидат, който е подал документи за участие в конкурса за ДОЦЕНТ по Педагогика (Логопедия) в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Тя е получила средно образование през юни 1990 г. Завършила е Английска езикова гимназия. През 1995 г. завършва висше образование в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, специалност Дефектология със специализация по Логопедия и Педагогика за деца със зрителни нарушения – степен Магистър. В периода 2011 -2014 г. разработва дисертация, която защитава през 2014 г. и получава образователната и научна степен ДОКТОР. След завършване на висшето си образование работи в 53-та детска градина София, 61-ва детска градина София, 45-та детска градина София; Медицински център „Хипократ“, София – от септември 1996 г. до март 2002 г. От март 2002 г. досега работи в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, ФНПП, Катедра по специална педагогика и логопедия, като асистент, старши асистент и главен асистент. Участвала е в 26 научни форума – конгреси, симпозиуми, конференции. Наред с това е участвала в Международен научен проект „Крослингвистично изследване на деца със забавено фонологично развитие в предучилищна възраст“ като координатор за България. По този проект е участвала в две работни срещи – една в University of British Columbia, Canada и една в Люблянския държавен университет, Словения. Участвала е още в Национален проект „Квалификация на педагогически специалисти“ като неключов експерт в периода ноември 2013 г. – септември 2014 г.; в проект „Ефективни подходи за осигуряване на достъпна среда за стимулиране на играта на децата със специални образователни потребности като елемент на ранната интервенция и предучилищна подкрепа“ като участник. Била е академичен наставник в проект „Студентски практики“. Научните ѝ интереси са в областта на специфичните нарушения на четенето и фонологичното развитие на деца в предучилищна възраст. В тези области има иновативни разработки, като Апробирана и стандартизирана тестова батерия за оценка на рисковата група деца със специфични нарушения в четенето в предучилищна възраст; Апробиран и лицензиран тест за оценка на фонологичното развитие на деца в предучилищна възраст; Лицензиран инструмент за анализ на тест за оценка на фонологичното развитие на деца в предучилищна възраст; Апробиран и стандартизиран въпросник за родители на ученици със затруднения в четенето в края на първи клас; Апробиран и стандартизиран въпросник за учители на ученици със затруднения в четенето в края на първи клас. Всичките научни публикации на Диана Игнатова са 39, от които 3 книги, 3 студии, 26 научни статии и 7 резюмета, публикувани в сборници от научни форуми. В конкурса тя участва с 29 публикации, сред които 1 монография като представителен труд, 2 книги, 3 студии и 23 статии и научни доклади, публикувани в научни издания. Научната ѝ продукция е достатъчна, за да кандидатства в конкурса за доцент. Нейни научни трудове са цитирани в повече от 15 научни

публикации, което е показател за интересите на специализираната научна общност към нейните изследвания. Диана Игнатова има активна преподавателска дейност. Разработила е 6 лекционни курса в бакалавърски и магистърски програми по Логопедия и Специална педагогика. Освен това е водила семинарни и практически упражнения по седем дисциплини на студенти от посочените бакалавърски и магистърски програми. Педагогическата дейност на Диана Игнатова напълно удовлетворява изискванията за доцент.

2. Преглед и анализ на монографичния труд

Целта на представената като хабилитационен труд монография „Работа в диагностичен екип в приобщаваща образователна среда. Неформално поведенческо диагностично оценяване“ е „да се доразвие и допълни съществуващата общотеоретична и методологична база за реализиране на диагностично поведенческо оценяване главно в областта на логопедията“. Съдържанието е структурирано в четири глави и заключение. След като задава контекстната рамка на труда в първа глава, авторката разглежда подробно процеса на диагностичното оценяване във втора глава. Още в началото на тази глава тя разкрива същността, целите и задачите на комплексното оценяване в условията на екип за подкрепа и личностно развитие на децата и учениците. В прегледна и логически издържана схема са показани три основни компонента на диагностичното оценяване и техните отношения. (Фигура 1, стр. 30). Водещ компонент в йерархията е Неформалното оценяване, включващо техники, като наблюдения, интервюта, нестандартизирани чек-листове и други, които подробно се разглеждат по-нататък. Другите два компонента в посока към формализация на оценяването са експертната оценка и формалното оценяване, към което са отнесени измерването и тестирането. Тъкмо чрез формалното оценяване се въвежда психометричния подход в диагностиката. Цялата втора глава е посветена най-вече на методологията и множеството техники за неформално оценяване в диагностичния процес. Тук много добре са представени целите и задачите на диагностичното оценяване, технологията за реализиране на диагностичния процес, включваща определяне на целите, събиране на данни за средата, в която действа изследвания ученик, наблюдението на детето/ученика в различни ситуации, структурирането и изпълнението на план за диагностично оценяване, провеждането на самото оценяване, интегрирането и интерпретирането на информацията, формулирането на диагностични заключения и препоръки за специализирано образователно/терапевтично въздействие и накрая контролирането на прогреса на ученика. Авторката на монографията разглежда задълбочено моделите за сформирани и функциониране на различните видове диагностични екипи и техните функции, както и различните аспекти на функционалната оценка на детето/ученика. Специални раздели са посветени на класическите и алтернативните методи за неформално поведенческо оценяване. Към класическите методи са отнесени различните видове интервюта (структурирано, полуструктурирано, неструктурирано, дълбочинно,

наративно), различните видове наблюдения (краткотрайни, епизодични и продължителни; теренно-полеви и лабораторни). Показани са ефектите на включеното наблюдение и по-конкретно на етнографския метод. Изчерпателно са представени методите на анкетата и чек-листове. Подробно са разгледани и най-често прилаганите алтернативни методи за неформално поведенческо оценяване, като аналогично поведенческо оценяване, диагностично обучение, анализ на задачите и грешките, модификация на метода на стандартизираното тестово изследване. Показани са и основни обекти на оценяване, като учебна среда, учебни програми, способностите на детето/ученика при решаване на задачи, продукти от дейността на детето/ученика, обучителния метод. Във връзка с тази проблематика искам да отбележа удивителното умение на д-р Диана Игнатова да акцентира на съществените страни на разгледаните методи, да синтезира и обобщава, да извежда от всеки метод ползите за диагностичната практика. В отделен раздел на тази глава са разгледани и важните характеристики на неформалните методи за диагностично оценяване, като валидност и надежност. Последният раздел е посветен на интерпретацията на данните от комплексното диагностично оценяване. Авторката отново се насочва към обективни подходи и методи за интерпретация на резултатите от приложения богат спектър от методи за оценяване. Тук тя разглежда ползите за интерпретацията на резултати от оценяването на такива методи, като метода на контент-анализ на интервюта, метода на дискурс-анализа, подхода на интерпретативния феноменологичен анализ и др. В приложението на монографията са дадени авторски и модифицирани варианти на анкети, чек-листове и различни други инструменти за диагностична оценка. Тези инструменти обогатяват практиката на диагностичното оценяване и могат да се използват от широк кръг специалисти, включени в процеса на приобщаващото образование.

3. Характеристика и оценка на приносите в монографичния труд

Монографията е научно-приложен труд по проблемите, свързани с диагностичното оценяване в условията на приобщаваща образователна среда. В нея е разработена методология за планиране и провеждане на диагностично оценяване, както и за анализ и интерпретация на резултатите от диагностичния процес. Показани са оригинални приложения на привидно известни методи в оценъчния процес. Много от разгледаните оценъчни технологии имат приносен характер. Приносен характер има и разработената от авторката карта за мониторинг на индивидуалния план за подкрепа и личностно развитие. Систематизираните в монографията научни знания за методологията и методите на диагностично оценяване може да се оценят като важен принос както с научна, така и с научно-приложна стойност. Въз основа на направения преглед на съдържанието и положителните ми оценки за различни аспекти от представената методология за диагностично оценяване мога да дам най-висока оценка на монографичния труд на Диана Игнатова „Работа в диагностичен екип в

приобщаваща образователна среда. Неформално певеденческо диагностично оценяване“.

4. Преглед и анализ на научните трудове на кандидата, които са извън монографичния труд

Трудовете извън монографичния труд могат да се класифицират в две основни проблемни области.

4.1. Четене и специфичните му нарушения

Към тази проблемна област се отнасят монографиите „Четене и специфичните му нарушения. Теоретични аспекти и социални перспективи“ (Н2) и „Специфични нарушения на четенето. Диагностично оценяване“ (Н3); самостоятелната студия „Комплексна методика за идентификация на деца в предучилищна възраст с риск за специфични нарушения на четенето“ (Н6) и още няколко статии.

В монографията Н3 са представени теоретични модели за специфични нарушения на четенето и съдържание на проекта за тестова батерия. Подробно са описани субтестовите и айтемите, които се отнасят към нея. Тук обаче не са дадени резултати от апробиране на тестовата батерия. Това е направено в самостоятелната студия Н6. В студията освен теоретичните модели за четенето е описана много подробно тестовата батерия за ранна идентификация на специфични нарушения на четенето. Представените в теоретичния модел диагностични маркери тук са разработени и включени в съдържанието на субтестовите от батерията. Психометричните параметри на тестовата батерия и нейните субтестове са оценени въз основа на изследване, в което 418 деца от София са тествани с батерията. За да се провери субтестовата структура на батерията, получените в изследването данни са подложени на експлоративен факторен анализ, който в основни линии потвърждава броя на субскалите. Специално е изследвана надеждността и валидността на тестовата батерия и включените в нея субскали. Надеждността на вътрешната съгласуваност на теста и субтестовите е измерена с коефициента Алфа на Кронбах. Стойностите на Алфа за всички субскали е по-висока от 0,7 (Таблица 1, стр. 511), което говори за много добра надеждност на тестовата батерия като цяло. В таблица 1 погрешно е записано „Валидност α на Кронбах“ вместо „Надеждност α на Кронбах“. В таблица 2 са дадени обобщени данни за прогностичната валидност на субтестовите от тестовата батерия. Както се вижда от таблицата стойностите са високи, което говори за много добра прогностична валидност на субскалите от тестовата батерия. Резултатите от професионално направения многомерен статистически анализ и психометричен анализ са интерпретирани съдържателно в рамките на представените в първата част на студията теоретични модели за четенето и специфичните му нарушения.

Преглед на интересни модели за специализирано образователно въздействие е направен в доклада „Съвременни подходи и методи в обучението на деца със специфични нарушения на четенето“(Н15). Много разбираемо е представен моделът

„Невролингвистично програмиране“, в който се приема, че индивидът възприема света по различен начин в зависимост от развитието на слуховата, зрителната и кинестетичната модалност. Освен това в него се приема, че специалистите могат да препоръчат най-подходящата среда за обучение, като идентифицират доминиращата сензорна модалност при всяко дете. В него се акцентира върху развитието на зрителните умения.

В научната публикация „Четене и морфо-функционална мозъчна организация“ (Н18) гл.ас. д-р Диана Игнатова е разгледала множество изследвания чрез невро-изобразителни техники за участието на различни мозъчни структури при четенето. В обобщение тя отбелязва, че вече е установено, че процесът на четене провокира активност в много по-широки области на мозъчната кора, отколкото беше известно досега. Въз основа на резултатите от невро-изобразителни изследвания на мозъка тя разработва модел за ортографско-фонологична трансформация (фигурата на стр. 16), който включва седем компонента, изключително важни за процеса на четене. В заключение тя обобщава, че „съвременните невро-изобразителни техники създават възможности не само за проследяване и локализиране процесите на четене, но и за тяхното систематизиране. По този начин те се превръщат в ценен компонент на усилията за мултидисциплинарно проучване и разбиране на четенето.“ (стр. 17).

В публикацията „Проблеми на ранната идентификация на специфичните нарушения на четенето“ (Н19) са изведени важни диагностични маркери на специфичните нарушения на четенето, като оценката на лексикалното развитие на децата в периода между 5 и 7 години, способността им правилно да възпроизведат ритмови структури, уменията им да сравняват и противопоставят звуковете в думите, уменията им да свързват отделните срички в думи и обратно, способността им за фонемно сегментиране, т.е да изброяват фонемите, от които се състоят отделните думи и др. В края на публикацията тя прави важния извод, че (не)способността за разпознаване на буквите, фонемната компетентност и лексикалните възможности са сред на-съществените диагностични маркери за принадлежност на децата към рисковата група.

4.2. Нарушения на ученето

Четири научни публикации (Н8, Н16, Н17 и Н22) са посветени на проблемите, свързани със специфичните нарушения на ученето. Най-добре тези проблеми са разгледани в статията „Подходи за идентификация на специфичните нарушения на ученето“ (Н17). Още в началото на статията си гл. ас. д-р Диана Игнатова поставя съществения въпрос за ранната идентификация на специфичните нарушения на способностите за учене. Тя твърди, че както ранната идентификация на специфичните нарушения на тези способности, така и осъществяването на специализирано въздействие са наложителни дълго преди детето да постъпи в първи клас. По-нататък формулира три основни цели на идентификацията на специфичните нарушения на ученето, а именно:

1. Да доведе до формулирането на диагноза, т.е. да се определи дали детето има потенциален риск да попадне в групата на децата със специфични нарушения на ученето и при положение, че това е така, от какъв характер са проблемите; 2. Да очертае специфичните трудности на детето, като трудности в слуховата памет, зрителната перцепция, ниската степен на фонологична компетентност и др.; 3. Да доведе до създаването на индивидуална обучителна програма, в която да се посочат конкретни стратегии и техники за индивидуално въздействие. Тя задава два основни подхода за диагностично оценяване – традиционен (наречен още когнитивен или психометричен) и поведенчески (критерийно-ориентиран). В таблица 1 (стр. 25) са показани основните концептуални разлики между тези подходи по 11 критерия. След подробен анализ на приликите и разликите между двата подхода авторката стига до изводите, че те не са взаимно изключващи се; съчетаването им в практиката е предпоставка за детайлно уточняване на характеристиките на личността; споровете и неяснотите във връзка с идентификацията на специфичните нарушения на ученето налагат необходимостта да се правят нови и систематични изследвания, които да докажат преимуществата на една или друга концептуална база; качествено различният дименционален подход създава предпоставки за нови тълкувания на факторите обучение, биологично предразположение и познавателни възможности.

5. Характеристика и оценка на приносите на научните трудове по т. 4;

Научните трудове в т. 4 включват богати и съдържателни теоретични модели за четенето и специфичните му нарушения и специфичните нарушения на ученето, както и за структурата на диагностичното оценяване. Гл.ас. д-р Диана Игнатова обогатява с нови идеи и подходи известни процедури и техники за оценяване нарушенията на четенето и специфичните нарушения в ученето. В редица изследвания тя прилага съвременна изследователска методология, като планира и провежда експериментални изследвания, в резултат на което събира надеждни данни от децата/учениците, които участват в тези експерименти. Такъв е примерът със стандартизацията на тестова батерия за ранна идентификация на специфични нарушения на четенето (НЗ). Получените данни са обработени със съвременни методи за статистически и психометричен анализ, като експлораторен факторен анализ и методи за оценка на надеждността (Алфа на Кронбах) и прогностичната валидност на тестовата батерия. Резултатите от тези анализи имат определен научно-приложен принос. Научно-приложен принос имат и обогатените с нови идеи и операционализирани понятия подходи за диагностично оценяване. Трудовете в този раздел като цяло заслужават висока оценка.

6. Оценка на учебните помагала, представени за участие в конкурса

Гл.ас. д-р Диана Игнатова не е представила публикувани учебници и учебни помагала. Приложенията към хабилитационния ѝ труд монографията „Работа в диагностичен екип в приобщаваща образователна среда. Неформално певеденческо диагностично оценяване“ обаче в голяма степен имат характер на учебни помагала. Това са анкети за учители, родители, интервюта, примерни протоколи за провеждане на теренни наблюдения, чек-листове и критериално съотнесени чек-листове, примерни процедури за „аналогично поведенческо изследване“, план за подкрепа и личностно развитие, примерна схема на ключови въпроси за групова супервизия на екип за подкрепа и личностно развитие в работата с дете/ученик със СОП, примерен чек-лист за оценка на ефективност на специализираното въздействие във връзка с формирането на социални умения. Приложенията са общо 76 страници. Разбира се някои анкети, чек-листове са създадени от други автори, но гл.ас. д-р Диана Игнатова ги е модифицирала и така ги е авторизирала. Четири от методиките са собствени авторски разработки. Тези анкети, чек-листове, протоколи за наблюдение и др. насочват вниманието на учители и родители към различни аспекти от учебния процес и образователните потребности на децата/учениците. В този смисъл могат да се разглеждат и като учебни пособия. Като цяло им давам висока оценка.

7. Критични бележки и коментари

Нямам критични бележки към научната и педагогическата дейност на кандидатката. Впечатленията ми от предложените публикации са много добри. От една страна те са фокусирани върху конкретни педагогически проблеми. От друга страна се характеризират с многоаспектни анализи на проблемите, които имат далече по-широк обхват.

8. Лични впечатления за кандидата

Познавам Диана Игнатова от десетина години във връзка с обсъждане на нейни трудове. Наред с това сме общували по различни научни проблеми, по които работя и аз, като разбиране при четене, психолингвистични модели на фонемната категоризация и др. Правило ми е впечатление, че тя има силна мотивация както в областта на изследванията, така и в педагогическата дейност.

9. Заключение

От прегледа и анализа на научната и учебната дейност на гл.ас. д-р Диана Игнатова и високите ми оценки за всички аспекти на тези дейности мога да обобщя в заключение, **че тя удовлетворява и най-строгите критерии и изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“**. Въз основа на направените анализи и всичко казано дотук **предлагам да се даде на гл.ас. д-р Диана Милчева Игнатова академичната длъжност ДОЦЕНТ** по област на висше образование 1. Педагогически

науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Логопедия). Призовавам уважаемите членове на научното жури също да гласуват за това предложение

София, 24 ноември 2020 г.

Подпис:

/Проф. Енчо Герганов, д-р/

REVIEW

of the scientific production of Diana Milcheva Ignatova, Doctor in Speech–Language Therapy, submitted for participation in the competition for the academic position of "Associate Professor"

**in the field of higher education 1. Pedagogical sciences,
professional field 1.2. Pedagogy (Speech-Language Therapy),
announced in state newspaper, issue 74/21.08.2020**

Reviewer:

Encho Nedyalkov Gerganov,

Professor in professional field 3.2 Psychology (General Psychology), Doctor of Psychology (Psycholinguistics)

Honorary Professor of New Bulgarian University,

Department of Cognitive Science and Psychology

Sofia, November, 2020

1. Brief biographical data, characteristics of the scientific interests and of the pedagogical activity of the applicant.

Chief Assistant Diana Ignatova, PhD in Speech Therapy, is the only applicant who has submitted documents for participation in the competition for ASSOCIATE PROFESSOR in Pedagogy (Speech-Language Therapy) at Sofia University "St. Kliment Ohridski ". She graduated high school /English Language High School/ in June 1990. In 1995 she graduated Sofia University "St. Kliment Ohridski ", specialty Defectology with professional specializations in Speech-Language Therapy and Pedagogy of visually impaired children - Master's degree. In the period 2011-2014 she developed a dissertation, which she defended in 2014 and received the educational and scientific degree DOCTOR. After completing her higher education from September 1996 to March 2002 she worked in three kindergartens in Sofia (the 53rd kindergarten, the 61st kindergarten, the 45th kindergarten) and Hippocrates Medical Center, Sofia. Since March 2002 she has been working at Sofia University "St. Kliment Ohridski", Faculty of Educational Sciences and the Arts, Department of Special Education and Speech-Language Therapy, as an assistant, senior assistant and chief assistant. She has participated in 26 scientific forums - congresses, symposia, conferences. In addition, she has participated in the International Research Project "Cross-linguistic study of preschool children with protracted phonological development" as a coordinator for Bulgaria. She took part in two workshops on this project - one at the University of British Columbia, Canada and one at the Ljubljana State University, Slovenia. She also participated in a National Project "Qualification of pedagogical specialists" as a non-key expert in the period November 2013 - September 2014; in the project "Effective approaches to provide an accessible environment for stimulating the play of children with special educational needs as an element of early intervention and preschool support" - as a participant. The applicant was an academic mentor in the „Student Internships“ project.

Her research interests are in the field of specific reading disabilities and phonological development of preschool children. In these areas there are innovative developments, such as an approved and standardized test battery for evaluation of a risk group of preschool children for specific reading disabilities; an approved and licensed test for assessment of the phonological development of preschool children; a licensed tool for analysis of the preschool phonological test; approved and standardized questionnaire for parents of pupils with reading difficulties at the end of first grade; approved and standardized questionnaire for teachers of pupils with reading difficulties at the end of first grade.

All scientific publications of Diana Ignatova are 39, of which 3 books, 3 studies, 26 scientific articles and 7 abstracts published in collections of scientific forums. She participated in the competition with 29 publications, including 1 monograph as a representative work, 2 books, 3 studies and 23 articles and scientific reports published in scientific journals. Her scientific production is enough to apply for the competition of associate professor. Her scientific works have been cited in more than 15 scientific publications, which is an indicator for the interest of the specialized scientific community in her research. Diana Ignatova has an active teaching activity. She has developed 6 lecture courses in bachelor's and master's degree programs in Speech-Language Therapy and Special Education. In addition, she has conducted seminars and practical exercises in seven disciplines for students from the bachelor's and master's programs.

The pedagogical activity of Diana Ignatova fully satisfies the requirements for associate professor.

2. Review and analysis of the monographic work

The purpose of the monograph "Working in a diagnostic team in an inclusive educational environment. Informal behavioral diagnostic assessment" is "...to further develop and supplement the existing general theoretical and methodological basis for the implementation of diagnostic behavioral assessment mainly in the field of speech-language therapy." The content is structured in four chapters and a conclusion. After setting the contextual framework of the work in the first chapter, in the second chapter the author examines in details the process of diagnostic assessment. At the very beginning of this chapter, she reveals the content, goals and tasks of complex assessment by the team for support and personal development of children and students. A clear and logically presented scheme of the evaluation process shows three main components of diagnostic assessment and their relationships. (Figure 1, p. 30). A leading component of the hierarchy is the Informal Assessment, which includes different techniques such as observations, interviews, non-standardized checklists, and others, which are discussed in details. The other two components are towards the formalization of the assessment. These are the expert evaluation and the formal assessment which the measurement and testing are related to. It should be noticed that through the formal assessment the psychometric approach is introduced in the area of diagnostics. The whole second chapter is devoted mostly to the methodology and the various techniques for informal assessment in the diagnostic process. Here the goals and objectives of diagnostic assessment, the technology for implementing of the diagnostic process including setting of goals, collecting data from the environment in which the student works, assessment of the child or student in different situations, structuring and implementing of a plan for diagnostic assessment, conducting of the assessment, integrating and interpreting of the information, formulating diagnostic conclusions and recommendations for specialized educational/therapeutic interventions and finally monitoring of the student's progress, are very well presented. The author of the monograph examines in depth the models regarding the formation and functioning of different types of diagnostic teams and their functions, as well as the various aspects of the functional assessment of the child or student. Special sections are devoted to classical and alternative methods of informal behavioral assessment. The classical methods include different types of interviews (structured, semi-structured, unstructured, in-depth interview, narrative interview), different types of observations (short-term observations, episodic and long-term observations; field and laboratory observations). The effects of the participant observation and in particular of the ethnographic method are shown. The methods of the survey and the checklists are presented in details. The most frequently used alternative methods for informal behavioral assessment are considered in details, such as analogical behavioral assessment, diagnostic training, analysis of tasks and errors, modification of the method of standardized test research. The main objects of assessment are also shown, such as evaluation of the child learning environment, curricula-based assessment, evaluation of the child's/student's abilities for solving of academic tasks, assessment of the products of the child's/student's activity, evaluation of the teaching methods. In connection with this, I would like to note the amazing ability of Dr. Diana

Ignatova to emphasize the essential aspects of the considered methods, to synthesize and summarize, to derive from each of the methods the benefits for the diagnostic practice.

A separate section of this chapter also discusses the important characteristics of informal diagnostic assessment methods, such as their validity and reliability.

The last section is devoted to the interpretation of the data from the whole diagnostic assessment. The author again focuses on objective approaches and methods for interpreting of the results through a wide range of applied evaluation methods. Here she discusses the benefits of interpreting the results from the evaluation through the following methods: content analysis of the interviews, discourse analysis, the approach of interpretive phenomenological analysis and others.

The appendix of the monograph provides author's and modified versions of questionnaires, checklists and various other tools for diagnostic assessment. These tools enrich the practice of diagnostic assessment and can be used by a wide range of professionals involved in the process of inclusive education.

3. Characteristics and evaluation of the contributions in the monographic work

The monograph is a scientific-applied work devoted to the problems of the diagnostic assessment in an inclusive educational environment. The author has developed a methodology for planning and conducting of diagnostic assessment, as well as for analysis and interpretation of the results from the diagnostic process. Original applications of seemingly known methods in the evaluation process are shown. Many of the evaluation technologies considered have important contributions. A good example for this is the map developed by the author for monitoring of the individual plan for support and personal development. The scientific knowledge systematized in the monograph regarding the methodology and methods for diagnostic evaluation can be assessed as an important contribution with both scientific and scientific-applied value. Based on the review of the content and my positive assessments of various aspects of the presented methodology for diagnostic assessment, I can give the highest mark of the monographic work of Diana Ignatova with the title "Working in a diagnostic team in an inclusive educational environment. Informal behavioral diagnostic assessment.

4. Review and analysis of the scientific works of the applicant, other than the monograph

The author's publications other than the monograph can be classified into two main areas.

4.1. Reading and specific reading disabilities

The monographs "Reading and the specific reading disabilities. Theoretical Aspects and Social Perspectives" (No. 2) and "Specific Reading Disabilities. Diagnostic assessment"(No.3); the individual author paper "Complex methodology for identification of preschool children at risk for specific reading disabilities" (No. 6) and several other articles are with regard to this issue.

The monograph No. 3 presents theoretical explanatory models of specific reading disabilities as well as content of the test battery project. The subtests and items related to it are described in details. However, no statistical data for checking of the qualities of the test battery are given here.

It was realized in paper No. 6. Here except the theoretical reading models, the study describes in great detail the test battery for early identification of specific reading disabilities. The diagnostic markers systematized and presented in the theoretical model are developed and included in the content of the battery subtests. The psychometric parameters of the test battery and each of the subtests were assessed on the basis of a study in which 418 children from Sofia were tested. To check the structure of the subtests, the data obtained were subjected to exploratory factor analysis, which basically confirms the number of subscales. The reliability and validity of the test battery and the subscales included were studied. The reliability of the internal consistency of the test and subtests was measured by the Cronbach's Alpha coefficient. The Alpha values for all subscales are higher than 0.7 (Table 1, p. 511), which indicates a very good reliability of the test battery as a whole. In Table 1 incorrectly is written "Cronbach's validity α " instead of "Cronbach's reliability α ". Table 2 summarizes the prognostic validity of the test battery subtests. As can be seen from the table, the values are high, which indicates a very good prognostic validity of the test battery subscales. The results of the professionally performed multivariate statistical analysis and psychometric analysis are interpreted meaningfully within the framework of the theoretical models of reading and specific reading disabilities that have been presented in the first part of the paper. An overview of interesting models for specialized educational interventions is made in the report "Modern approaches and methods in the education of children with specific reading disabilities" (No.15). The method of "Neurolinguistic programming" has very intelligibly presented, i.e. the assumption was that each individual perceives the world in a different way depending on the development of auditory, visual and kinesthetic modalities. In addition, it is assumed that professionals can recommend the most appropriate learning environment by identifying the dominant sensory modality of each child. The author focuses the attention to the development of visual skills in children. In the scientific publication "Reading and morpho-functional brain organization" (No. 18) Dr. Diana Ignatova has reviewed numerous studies that present neuro-imaging techniques for the participation of different brain structures in reading. In summary, she notes that it has been found that the reading process provokes activity in much wider areas of the cerebral cortex than previously known. Based on the results of neuro-imaging studies of the brain, she developed a model for orthographic-phonological transformation (the figure on page 16), which includes seven components that are extremely important for the reading process. In conclusion, the author summarizes that "modern neuro-imaging techniques create opportunities not only for tracking and localizing of the reading processes, but also for their systematization. In this way, they become a valuable component of efforts to multidisciplinary research and understanding of reading." (p.17). The publication "Problems of Early Identification of Specific Reading Disabilities" (No.19) presents important diagnostic markers of the specific reading disabilities as: the assessment of children's lexical development in the period between 5 and 7 years, their ability to reproduce correctly rhythmic structures, their ability to compare and contrast the sounds in words, their ability to connect individual syllables in words and vice versa, their ability to phoneme segmentation, i.e. to spell the phonemes of which the each word consists, etc. At the end of the publication, she makes the important conclusion that the (in) ability to recognize letters, phonemic competence and lexical abilities are among the most important diagnostic markers for children's from the risk group.

4.2. Learning disabilities

Four scientific publications (No.8, No.16, No.17 and No. 22) are devoted to the problems related to the specific learning disabilities. These issues are best discussed in the article "Approaches to Identifying Specific Learning Disabilities" (No.17). At the very beginning of the article, Dr. Diana Ignatova raises the essential question for the necessity of the early identification of specific learning disabilities. She argues that both the early identification of specific impairments of learning abilities and the implementation of specialized interventions are imperative long before the child enters first grade. Further she formulates three main objectives of the process of identification of specific learning disabilities: 1. To formulate a diagnosis, i.e. to determine whether the child has a potential risk of falling into the group of children with specific learning disabilities and, if so, what the problems are; 2. To outline the specific difficulties of the child, such as auditory memory deficiency, visual perception, low level of phonological competence, etc.; 3. To develop an individual program that contains specific strategies and techniques for personal interventions. She sets out two main approaches to diagnostic assessment - traditional (also called cognitive or psychometric) and behavioral (criterion-oriented). Table 1 (p. 25) shows the main conceptual differences between the two approaches regarding 11 criteria. After a detailed analysis of the similarities and differences between the two approaches, the author concludes that they are not mutually exclusive; their combination in practice is a prerequisite for detailed specification of personal characteristic features; disputes and ambiguities regarding the identification of specific learning disabilities necessitate new and systematic research to prove the benefits of one or another conceptual basis; the qualitatively different dimensional approach creates preconditions for new interpretations of the following factors: learning, biological predisposition and cognitive abilities.

5. Characteristics and assessment of the contributions of the scientific works under item 4

The scientific papers in item 4 include rich and meaningful theoretical models of the reading process, the specific reading disabilities, the specific learning disabilities, as well as in connection with the structure of the diagnostic assessment process. Dr. Diana Ignatova enriches with new ideas and approaches familiar procedures and techniques for assessing of reading disabilities and specific learning difficulties. In a number of studies, she applies modern research methodology, designing and conducting experimental research, as a result of which she collects reliable data from the children who participate in these experiments. Such is the case with the standardization of a test battery for early identification of specific reading disabilities (No. 3). The data have been obtained were processed with modern methods for statistical and psychometric analysis, such as exploratory factor analysis and methods for assessing of the reliability (Cronbach's Alpha) and the prognostic validity of the test battery. The results of these analyzes have a certain scientific and applied contribution. The approaches for diagnostic evaluation, enriched with new ideas and operationalized concepts, and also have a scientifically applied contribution. The works in this section can be highly estimated.

6. Evaluation of textbooks and teaching aids submitted for participation in the competition.

Chief Assistant Dr. Diana Ignatova did not present published textbooks and teaching aids. The appendix to her habilitation work /the monograph "Working in a diagnostic team in an inclusive

educational environment. Informal Behavioral Diagnostic Assessment"/, however, have the characteristics of a handbook. These are questionnaires for teachers, for parents, interviews, sample protocols for conducting of field observations, checklists and criterion-referenced checklists, sample procedures for "analogical behavioral assessment", a plan for support and personal development, a sample scheme of key questions for group supervision of the professional activity of a diagnostic team in the work with a child or a student with specific educational needs, a sample checklist for assessing the effectiveness of the specialized interventions with regard to the development of social skills. The appendix include 76 pages. Of course, some questionnaires surveys and checklists were created by other authors, but Dr. Diana Ignatova has modified and thus authorized them. As well as four of them are own author's elaborations. The mentioned surveys, checklists, monitoring protocols, etc. draw the attention of teachers and parents to the various aspects of the learning process and the educational needs of children/students. In connection with this, they can also be considered as teaching aids. Overall, I give them a high rating.

7. Critical remarks and comments

I have no critical remarks with regard to the scientific and pedagogical activity of the applicant. My impressions of the proposed publications are very good. On the one hand, they are focused on specific pedagogical issues. On the other hand, they are characterized by diverse analyzes of wide range issues.

8. Personal impressions from the applicant

I have known Diana Ignatova for ten years in connection with considering of her publications. Furthermore, we have communicated regarding various scientific issues that were a subject of my own professional work, such as reading comprehension, psycholinguistic models of phonemic categorization and others. I was impressed that she has a strong motivation both in the field of scientific researches and in student teaching.

9. Conclusion

On the base of the review and analysis of the scientific and educational activity of Chief Assistant Dr. Diana Ignatova and my high marks regarding all the aspects of her activity, it can be concluded that she meets the most rigorous criteria and requirements for the academic position of "Associate Professor". From the analysis made and everything said up to now, I propose the chief assistant Dr. Diana Milcheva Ignatova to acquire the academic position ASSOCIATE PROFESSOR in the field of higher education 1. Pedagogical sciences, professional field 1.2. Pedagogy (Speech-Language Therapy). I appeal the esteemed members of the scientific jury also to vote and support the proposal.

Sofia, November 24, 2020.

Signature:

/Prof. Encho Gerganov, Ph.D./